

GALATIANS
TE PAS PAUL KINAA TAMA
I GALESIA
TE HAKATAAKOTO
TE PAS NEI

Te saaita te Lono Taukareka i Jesus nitae kinaakina hakkaatoa no ilotia hoki naa tama seai ma ni Jew raa, te henua ni hakataakoto tammaki inaa Loo Moses. Paul etaratara maa te ora maaoniraa seesura ittama maa ittama naa etautari kinaa Loo Moses. Aia e hakatonu ma te ora te tama e tonu imua TeAtua kimee maa ttama naa e iloa hakaraa oi iloo i Christ. Tevana iaa e mee naa tama inaa lotu iloto Galesia, teenaa se matakaaina ilaro te roorosi Rome etuu i Asia Minor, e hai maa naa taratara Paul raa e ssara. Naa tama naa e hai maa taatou kitautari hoki kinaa Loo Moses ki ttonu naa ora taatou imua TeAtua.

Te Pas Paul kinaa tama i Galesia nisissii ki hakaheha mai naa tama ni usuhia te taratara hakareeresi nei no illoa hakaraa oi i Christ. Paul e kaamata tana pas nei no taratara i aa ia se tama ni tukua TeAtua ki heheuna ia ma se aposol Jesus Christ, teenaa maa ia ni tukua ki hakahea te Lono Taukareka raa kinaa tama teelaa seai ma ni Jew. Kiotiraa a ia ku hakammahi ana taratara maa te ora te tama e tonu koi imua TeAtua kimee maa ttama raa e iloa hakaraa oi i Jesus Christ. Aia e hakaoti ana taratara raa no mee maa naa tama e lotu maaoni raa e ttaka ma te tiputipu te manava laaoi, teenaa inaa tama naa e illoa hakaraa oi iloo i Jesus Christ.

Naa takkoto naa taratara iloto te pas nei

Te hakataakoto te pas nei 1.1–10
 Paul e heheuna ma se aposol 1.11—2.21
 Te manava laaoi TeAtua 3.1—4.31
 Ttiputipu ma naa heuna naa tama e ttaka ma
 Christ 5.1—6.10
 Naa taratara hakaoti 6.11–18

¹ Anau Paul, nikannaatia Jesus Christ laaua ma TeAtua Tamana, te Tama ni hakamasike Jesus ite mate, ki heheuna nau ma se aposol; nau ni see kannaatia maa nitama koi. ² Naa taaina ma naa kave katoo taatou ite kina nei e purepure atu maatou hakapaa ki kootou, te kanohenua TeAtua e nnoho i Galesia.

³ Nau e taku maa TeAtua, te Tamana taatou, aa TeAriki Jesus Christ, ki roorosi hakaraaoi ki kootou ki nnoho laaoi kootou.

⁴ Christ ni mee ki mate Ia ki uia taatou i naa haisara taatou, teenaa ki see laavea taatou naa vana e hakallika teelaa essura ite ssao hakallika nei. Te Tama naa ni mee peenei i teenei ko te hiihai TeAtua, te Tamana taatou. ⁵ Taatou ki hakanau i TeAtua ite kau saaita hakkaatoa! Amen.

Teelaa se Lono Taukareka koi tokotasi.

⁶ Nau e teki iloo i kootou! Iloto koi te tamaa saaita nei raa, kootou kunaa ffuri are notiiake kootou TeAtua, te Tama ni aru atu ki kootou i Christ ellee tana manava i kootou. Kootou ku ffuri are no tautari ki naa akonaki sara, ka haia kootou maa teenaa ko te Lono Taukareka.

⁷ Maaoniana, see hai lono taukareka sara, teelaa se Lono Taukareka tokotasi koi. Nau e taratara atu te mee nei inaa pisouru kootou ku vvare hakaoti i naa hakareesia kootou aaraa tama, teenaa e hai maki hurisia laatou

naa taratara te Lono Taukareka i Christ. ⁸ Aa niaaina maa maatou, aa seai ma seensol, e hakaee atu nitaratara ekkee ma te Lono Taukareka teelaa ni hakaee atu maatou kikootou raa, nau etaku maa ttama ekauatu naa taratara naa ki hakkaitoaina TeAtua ki hakallono isu ia itekina te mate! ⁹ Maatou nitarataraina maatou te mee nei imua, aa te nei nau kuhakaee atu hoki kikootou: Kimee maa setama e hakaee atu nitaratara ekkee maa te Lono Taukareka teelaa nita utari kootou imua raa, nau etaku maa ttama naa ki hakkaitoaina TeAtua ki hakallono isu ia itekina te mate!

¹⁰ E aa? Kootou e hakannoo raa nau e mee koi ma ki hakanau te henua iaa nau? Seai iloo! Nau e hiihai maa TeAtua ki hakanau iaa nau! Kootou e mmata maa nau e mee koi ma ki fiafia te henua iaa nau? Kimee emaaoni maa nau koi hai ma kimee nau peena raa, teena nau seai setama e heheuna maa Christ.

Paul ni kannaatia ki heheuna ma se aposol

¹¹ Aku taaina ma aku kave nei, nau e hiihai maa kootou ki illoa maa te Lono Taukareka e hakaee nau nei ni see kaumai setama. ¹² Nau ni see too naa taratara nei in itama, aa see mee hoki maa naa taratara nei ni akonakina mai ni tama. Tee-laa ko Jesus Christ tana tino, te nei ni huri mai naa mee nei kiaa nau.

¹³ Kootou kunaa llono are i aku sosorina imua, itaku sao nilotu itelotu naa Jew raa ka mee pakavaina a nau te kanohenua TeAtua.*

¹⁴ Itaku tautama nei raa, nau nei e taka vaamua i aku hakamakii ka lotu ki TeAtua ite ara naa Jew raa elotu. See haitama etae

* 1.13 Acts 8.3; 22.4-5; 26.9-11

ki aku tautari hakappuru ki naa vana naa tippuna maatou imua.✧

¹⁵ Nau ni nootia TeAtua i taku saaita seki haanau mai are, no kannaa mai ki heheuna nau iaa Ia. Aa i tana saaita ni hiihai

¹⁶ ma ki huri mai tana Tama raa kiaa nau, teenaa ki hakaea nau te Lono Taukareka iaa Ia raa ki naa tama te laa sei ma ni Jew raa, nau ni see hano ki se tama ma ki akonaki mai kiaa nau.✧ ¹⁷ Nau ni see hano hoki ki Jerusalem no mmata inaa tama e heheuna ma ni aposol imua iaa nau. Nau ni hanotonu are ki Arabia, araa ahemai iloo nau ki Damascus. ¹⁸ Imuri are inaa setau e toru raa, nau ni hano ki Jerusalem no tootaratara i Peter; teenaa noho iloo nau aku wiki elua ma ia.✧ ¹⁹ Nau ni see hai aposol hoki ni mmata, teenaa ko James koi, te taina TeAriki.

²⁰ Aku taratara e sissii atu nei ni taratara maaoni. TeAtua e iloa maa nau see hakareeresi!

²¹ Kimuri raa, nau ni hano ki Syria ma Silisia. ²² I te saaita naa raa, te kanohenua TeAtua i Judea raa ni see illoa hakaraa o iaa nau.

²³ Naa tama naa ni illoa koi inaa taratara aaraa tama pe laa: “Te tanata ni mee pakavaina a ia taatou raa, te nei ku hakaea i te hakatina te laa ni haia a ia ma kiseua imua!” ²⁴ Teenaa naa tama naa ni ffuri no hakanau i TeAtua iaa nau.

2

Paul ma aaraa aposol

✧ **1.14** Acts 22.3 ✧ **1.16** Acts 9.3-6; 22.6-10; 26.13-18 ✧ **1.18** Acts 9.26-30

1 Imuri naa setau e sinahuru maa haa raa, maaua ma Barnabas ni ahe ki Jerusalem, teenaa Titus nitoa anau ka oo maatou.✧ 2 Nau ni ahe i TeAtua ni mee mai maa nau ki ahe. Nau ni noho notaratara ma naatama hakamaatua raa ite Lono Taukareka ehakaea nau kinaatama teelaa seai ma ni Jew. Nau ni see hiihai maa nau ninaenaevare koi iaku heuna ni mee imua, aa maa nau enaenaevare iaku heuna emee itesaaita nei. 3 Niaaina maa Titus, taku hakasoa, setama haka Greece raa, aia ni see ppuratia nitama makissere anakina. 4 Teenaa emee naatama nififfai maa ia kissere. Naatama naa ehakallesi maa laatou ehakattina hoki pee komaatou, teenaa naatama naa nihakauru seemuu mai kiloto maatou notokatoka seemuu inaa sosorina maatou. Naatama naa emee koi maki ilotia laatou inaattakavare maatou maa nitama kuoti te hakassaoria, imaatou ettaka ma Jesus Christ. Naatama naa e fiffai maki haia maatou ma nipoe, teenaa kitautari maatou kinaa Loo naa Jew. 5 Tevanaiaa maatou niseai iloo kitukuatu kinaa vana naatama naa, imaatou emee maki tauhia maatou naataratara maaoni ite Lono Taukareka nei, kikauatu kikootou. 6 Tevanaiaa naatama teelaa ehaina ma nitama hakamaatua naa ni see hai taratara hoou nikaumai kiaa nau. Nau etaratara peenei maa laatou nitama hakamaatuaiaa, nau seehai taratara inaa heuna laatou naa; TeAtua seetoka inaatiputipu tetama itaha.✧ 7 Naatama naa nikkite maa nau ni heunatia TeAtua kihakaea nau te Lono Taukareka raa kinaatama teelaa seai ma ni Jew, emee pee

✧ 2.1 Acts 11.30; 15.2 ✧ 2.6 Deut 10.17

ko Peter ni heunatia TeAtua ki hakaēa te Lono Taukareka raa ki naa Jew. ⁸ I te aa, i aa nau ni tokonakina TeAtua ki heheuna nau ma se aposol naa tama teelaa seai ma ni Jew, e mee pee ko Peter ni tokonakina TeAtua ki heheuna ia ma se aposol naa Jew. ⁹ James, Peter, aa ko John, naa tama e mee ma ko naa tama hakamaatua raa, ni illoa hakaraaoi iloo maa TeAtua nikaumai te heuna elasi nei. Naa tama naa ni oomai no purepure ki maaua ma Barnabas, teenaa ki hakailoa mai maa maatou katoo e heheuna hakapaa. Maatou ni tuku maatou taratara maa maaua ma Barnabas ma ki heheuna ma naa tama teelaa seai ma ni Jew, aa laatou iaa ku heheuna ma naa Jew. ¹⁰ Te mee koi laatou ni mee mai ki maaua raa, teenaa maa maaua ki mannatu peenaa ki naa tama ennoho hakaaro ha see hai mee i Jerusalem, teenaa iaa ko taku mee ni noho ka maanatu ki mee.

Peter e nutua Paul i Antiok

¹¹ Tevana iaa ite saaita Peter ni hanake ki Antiok raa, nau ni huriatu no nutua ia imua naa karamata te henua nittuu ite kina naa, i tana vana ni mee raa e sara. ¹² I tana saaita mua lokoi nitae ake raa, aia ni noho ka kai hakaraaoi iloo ma naa tama elotu, iaa seai ma ni Jew. Tevana iaa ite saaita naa tama teelaa ni heunatia ake James ni ttae ake raa, Peter nikaamata te hakatahataha seemuu ki see kai aia ma naa tama seai ni Jew naa, iaa ia ni mataku i naa Jew teelaa e hai maa naa tama naa kissere. ¹³ Teenaa ki ffuri hoki naa Jew elotu raa no tautari ki te vana vvare Peter ni mee; aa Barnabas tana tino hoki ni vvare ka tautari ki naa Jew naa. ¹⁴ Taku saaita ni kite

maa laatou ku see tautari ki te hakamaaoni te Lono Taukareka raa, nau ni huri ake ki Peter no mee ake peelaa imua naa tama naa hakkaatoa, “Koe naa se Jew, tevana iaa koe e sosorina iloo ma se tama te henua sara; koe see sosorina ma se Jew. Peehea ooppuratia koe naa tama inaa henua sara raa ki ffuri mai no sosorina pee ko naa Jew?”

Naa tama hakkaatoa e hakassaoria TeAtua i laatou e lotu i Christ

¹⁵ Maaoni, taatou nihannau iho ma ni Jew; taatou seai ko naa tama e taapaa ma ko ‘Naa tama e haisara ennoho ite pouuri.’ ¹⁶ Tevana iaa taatou e illoa maa te ora tetama e hakatonusia TeAtua itetama naa e iloa maaoni i Jesus Christ, see mee maa iaaia e tautari ki naa Loo Moses. Taatou hoki nilotu i Jesus Christ ki hakattonusia naa ora taatou TeAtua, see mee maa itaatou e tautari ki naa Loo Moses. Ite aa, see hai tama iloo ma ki hakatonusia tana ora TeAtua maa iaaia e tautari ki naa Loo Moses. ¹⁷ Aa kimee maa taatou essee ma ki hakattonusia naa ora taatou TeAtua itaatou elotu i Christ, aa kimuri raanei taatou kutaapaa ma nitama haisara pee ko naa tama ennoho ite pouuri teelaa see tautari ki naa Loo Moses. Eaa? Temeenei emee maa taatou ni usuusuhia Christ kihaisara taatou? Seai iloo sevana peenaa! ¹⁸ Kimee maa nau ekaamata te hakamasike hoki naa Loo teelaa niseua ana uraa, nau kuhakaari peelaa maa nau setama haisara. ¹⁹ Ite vasi naa Loo raa, nau emee ma setama ku oti temate, inaa Loo naa ku oti te tiiake nau iaa nau ku tautari ki TeAtua.

✧ **2.16** Ps 143.2; Rom 3.20,22

Nau kuoti tetuukia no mate hakapaa ma Christ iaruna tanakros, ²⁰ iaa teenei seai ko nau nei teenei koi ora; teenei ko te ora are Christ nei teenei kutaka ma nau. Aa ite ora nei raa, nau etaka koi kalotu peenaa ite Tama TeAtua, te tama nillee tana manava iaa nau no mee ma ki mate Ia ki ora nau. ²¹ Nau ma ki see lavaa te hakakkeeina a nau naa tiputipu te manava laa o i TeAtua. Tevana iaa ki mee maa e maa oni maa tetama etonu inaa karamata TeAtua iaa ia etautari ki naa Loo Moses raa, teenaa e mee maa Christ ni mate vare koi.

3

Te tiputipu naa Loo maa te lotu maaoni i Christ

¹ Kootou naa tama i Galesia, naa pisouru kootou kuvvare hakaoti! Kootou ni pakavatia e ai? Nau ni taratara atu hakaraa o i loo i naa tiputipu te mate Jesus Christ iaruna te kros!

² Kootou mee mai te mee tokotasi nei: E aa? Kootou nitoa kootou TeAitu TeAtua raa ma ikootou etautari ki naa Loo Moses, aa seai ma ikootou nillo no ite Lono Taukareka raa no hakataakoto kiloto naa manava kootou?

³ Naa pisouru kootou kuvvare peehea! Kootou nikaamata hakaraa o i loo naa ora kootou ma TeAitu TeAtua; ai kootou iaa kuffuri ite saaita nei no mee ma ki hakattonu naa ora kootou ki naa tino mahi kootou? ⁴ Kootou ni hakallono isu vare koi? Kootou ni illoa koi maa teelaa se taukareka raa nittaka ma kootou! ⁵ E aa? TeAtua ekauatu tana Aitu raa ka hakassura naa mirakol iloto kootou ikootou etautari ki naa Loo? Seai. TeAtua ekauatu tana Aitu raa ka hakassura ana mirakol iloto

kootou i kootou ni llono i te Lono Taukareka raa no hakataakoto ki naa manava kootou.

⁶ Kootou hakatuu ki Abraham; te laupepa tapu raa emee maa, “Te tama naa nilotu i TeAtua, teenaa TeAtua emee maa tana ora etonu iaa ia elotu.”[☆] ⁷ Kootou ki illoa maa naa mokopuna maaoni Abraham raa, teenaa ko naa tama elotu i TeAtua.[☆]

⁸ Te Laupepa Tapu raa nitaratara hakaoti maa TeAtua ma ki hakattonu naa ora naa tama teelaa seai ma ni Jew, ilaatou elotu iaa ia. Teenaa TeAtua ni kauake hakaoti te Lono Taukareka raa ki Abraham peelaa, “Naa kanohenua katoo i te maarama nei ma ki haia hakaraaoina iaa koe.”[☆] ⁹ Abraham nilotu i TeAtua, teenaa ki huri atu TeAtua no haia hakaraaoina aia. Peelaa hoki, naa tama katoo eloturaa e haia hakaraaoina TeAtua.

¹⁰ Naa tama e tautari tonu koi ki naa Loo raa, naa haaeo TeAtua e takkoto ilaatou. I te aa, te Laupepa Tapu raa emee maa, “Te tama see tautari ki naa taratara katoo teelaa e takkoto iloto te laupepa naa Loo raa, te tama naa ma ki hai haaeoina TeAtua.”[☆] ¹¹ Taatou ekkite katoo maa see haitama e hakatonusia tana ora TeAtua ma iaa ia e tautari ki naa Loo. I te aa, te Laupepa Tapu raa emee maa,

“Te tama koi teelaa e hakatonusia tana ora TeAtua iaa ia eloturaa, teenaa ko te tama ma ki ora.”[☆] ¹² Tevana iaa te tautari te tama ki naa Loo raa e kee ma te lotu te tama i TeAtua.

Te Laupepa Tapu raa e taratara are peelaa, “Te tama e tautari ki naa taratara katoo naa Loo raa, teenaa te tama ma ki ora.”[☆]

☆ **3.6** Gen 15.6; Rom 4.3 ☆ **3.7** Rom 4.16 ☆ **3.8** Gen 12.3

☆ **3.10** Deut 27.26 (LXX) ☆ **3.11** Hab 2.4 ☆ **3.12** Lev 18.5

13 Tevana iaa taatou kuoti te hakassaoria Christ ki see hai haaeoina taatou TeAtua. Te Laupepa Tapuraa e mee maa, “Te tama e hakatautauria iaruna telaakau raa, a ia ma ki tuku haaeoina TeAtua.” Itana mate iaruna te kros raa, Christ ni hai haaeoina maa taatou.✧

14 Christ ni mee te vana nei iaa Ia e hiihai maa te taukareka teelaa TeAtua ni purepure ake ki Abraham raa, ki kauake hoki ki naa tama teelaa sei ma ni Jew. Teenaa taatou ki lotu ki toa taatou TeAitu teelaa ni purepure mai TeAtua ki taatou.

Naa Loo ma te purepure TeAtua

15 Aku taaina ma aku kave nei, kootou mmata ki kauatu nau te taratara nei ki mallama naa pisouru kootou. Saaita te takarua e hakatonu laua taratara ka mee laua kaikai ki maatino te taratara laua ni tuku naa raa, see hai tama hoki ma kilavaa te hakasaraina aia te taratara naa, aa see hai tama hoki ma kilavaa te ppono ni taratara hou maana.

16 TeAtua ni tuku ana purepure naa ki Abraham ma tana mokopuna. Te Laupepa Tapuraa ni see taratara peelaa, “ana mokopuna”, sei. Te Laupepa Tapuraa e mee maa, “tana mokopuna,” teenaa se tama koi tokotasi, teenaa ko Christ.✧

17 Te hakataakoto taku taratara nei e mee peelaa, TeAtua ni tuku tana taratara hakamaatua maa Abraham, teenaa mee iloo tana taratara maa Ia ma ki see tiiake ana taratara naa. TeAtua ni hookii ake naa Loo raa imuri naa setau e faa naa rau maa naa setau e matatoru,

✧ 3.13 Deut 21.23 ✧ 3.16 Gen 12.7

tevana iaa naa Loo naa see lavaa te seu te taratara hakamaatua TeAtua ni tuku maa Abraham imua. Teenaa te taratara hakamaatua TeAtua naa see lavaa te hakakkeeina naa Loo. ✧ ¹⁸ Ki mee TeAtua e hookii te noho e taukareka raa ki te tama, i te tama naa e tautari ki naa Loo raa, teenaa TeAtua ku see hookii maa i teenaa ni purepure aana e takkoto. Tevana iaa TeAtua ni hookii ake te noho e taukareka raa ki Abraham i teenaa se purepure aana ni tuku maa Abraham imua. ✧

¹⁹ Aa naa Loo raa iaa ni kaumai ma ki aa? Teenaa, naa Loo raa ni kaumai ki hakailotia te henua i naa tiputipu te haisara. Tevana iaa naa Loo naa e takkoto koi ki tae iho te mokopuna Abraham, te tama teelaa e takkoto ai naa purepure TeAtua. Naa Loo raa ni kauake TeAtua ki naa ensol raa ki kauake ki Moses, iaa ia raa ko te tama e hakatae naa taratara TeAtua ki te henua. ²⁰ Tevana iaa te tama e hakatae taratara raa e heheuna koi ki mee ma setama e mee anataratara hakamaatua ki telaa tama; aa TeAtua e heheuna koi soko Ia.

Naa Loo raa ni kaumai ma ki aa?

²¹ Naa Loo raa see mee maa e taratara sara ma naa purepure TeAtua e takkoto, sei. I te aa, ki mee maa naa tama te maarama nei ni toa laatou naa Loo teelaa e lavaa te hakaora laatou raa, teenaa e mee maa naa ora naa tama hakkaatoa ni lavaa te hakattonusia TeAtua ki mee laatou e tautari ki naa Loo naa. ²² Tevana iaa te laupepa tapu raa e mee maa taatou hakkaatoa ku hakavaarea kippena naa haisara. Te ara koi taatou ki mee ki toa taatou

te mee TeAtua ni purepure mai imua raa, teenaa taatou kilotu i Jesus Christ.

²³ Saaita telotunei sekitaemai raa, taatou ni tauhia naa Loo raa ma ni karapusi, kিতae mai tessao taatou ma ki hakailotia i telotunaa.

²⁴ Naa Loo raa emee ma setama eroorosi itaatou kittonu naa sosorina taatou, teenaa kিতae kite ssao Jesus Christ ni haanau mai. I te saaita naa raa, naa ora taatou ma ki hakattonusia TeAtua itaatou elotu i Jesus Christ. ²⁵ Aa ite nei tessao taatou kilotu i Jesus Christ ku tae mai raa, naa Loo raa ku see roorosi hoki ki taatou.

²⁶ Kootou naa nitamalliki TeAtua ikootou elotu i Jesus Christ. ²⁷ Kootou ni hakaukautapuina iloto te inoa Christ, aa te nei kootou kuttaka ma te ora Jesus Christ tana tino.

²⁸ Te meeraa kusee hakatonu maa koe se Jew aa maa koe seai se Jew, maa koe sepoe aa maa koe seai sepoe, maa koe setanata aa maa koe seffine; kootou kumee ma setama tokotasi ikootou elotu i Jesus Christ. ²⁹ Kootou naa ko naa mokopuna maa oni Abraham, ikootou etautari ki Jesus Christ. Teenaa kootou ma ki kauatu te noho e taukareka teelaa ni purepure mai TeAtua imua.✧

4

¹ Nau ku taratara atu hoki i telaa mee. Te tamariki raa ma ki oti ku too naa tuuhana tana tamana. Tevana iaa, i tana saaita koi tamariki raa, niaaina maa naa tuuhana tana tamana raa ni mee aana hakkaatoa raa, te tamariki naa e haia koi ma se tama

✧ 3.29 Rom 4.13

seai tana vana e taunai ai. ² I tana saaita koitamariki raa, e mee naa tama ku mattua e mmata ake kiaaia ka roorosi i ana tuuhana ki tae kite ssao tanatamana raa e hookii ake ana tuuhana naa. ³ Peelaa hoki, taatou hoki ni haia ma nipo e naa aitu hakamaatua e roorosi te maarama nei i te saaita taatou koitamalliki. ⁴ Tevanaiaa, i te saaita TeAtua ni mmata maa e taukareka raa, a la ni kkave mai tana tino tama. Tana tama naa ni haanau iho ma se tama te maarama nei, aa ni tautari ki naa Loo naa Jew. ⁵ Tama naa ni heunatia mai TeAtua ki au no hakassaoria naa tama teelaa e tautari ki naa Loo, teenaa ki mee taatou ma ni tamalliki taanata aa ma ni tamalliki haahine TeAtua.

⁶ I kootou ni tamalliki taanata aa ma ni tamalliki haahine aana raa, TeAtua ni kkave mai TeAitu Tapu tana Tama raa ki au no takoto iloto naa hatumanava taatou. Teenaa ko TeAitu Tapu teelaa e usuhia ai taatou ki ttani peelaa ki TeAtua, “Tamana, taku Tamana.” ⁷ Aa teenaa, i te saaita nei raa kootou ku see mee ma nipo; kootou naa ni tamalliki taanata aa ma naa tamalliki haahine TeAtua. TeAtua ma ki kauatu ana tuuhana hakkaatoa, i kootou ni tamalliki aana.✧

Paul e aroha i naa tama i Galesia

⁸ Imua raa, kootou seki illoa hakaraa i TeAtua, teenaa kootou ni heheuna poe i naa aitu teelaa seai maa ni atua maaoni. ⁹ Aa teenei i kootou ku illoa i TeAtua raa, (aa seai, nau ki mee are peelaa, teenei TeAtua ku illoa i kootou) kootou e fiffai peehea maa kootou kiahe

✧ 4.7 Rom 8.15-17

hoki no heheuna poe inaa aitu hakamaatua teelaa ematanaenna ka see hai vana laatou e taunai naa? ¹⁰ Kootou e hakamattino naa aso kootou ma ni aso hakamaatua, naa marama ma ni marama hakamaatua, naa sao iloto te setau ma ni sao hakamaatua, aa naa setau ma ni setau hakamaatua kootou. ¹¹ Nau e kkapo iloo i kootou! E aa? Nau ni naena vare koi i te heheuna maa kootou?

¹² Aku taaina ma aku kave nei, nau e hiihai maa kootou ki mee pee ko nau, i aa nau e mee koi pee ko kootou. Kootou see hai vana ni hakasaraina a nau. ¹³ Kootou e illoa koi maa nau ni maki itaku saaita mua ni hakaea atu te Lono Taukareka i Christ. ¹⁴ Niaaina maa taku maki nei ni mee kootou no anaana kkee iaa nau raa, nau ni see tiiake kootou ki hai soko nau maa taku maki naa. Kootou ni ffuri mai are no anaana kiaa nau, e mee pee ko nau se ensol e au i telani; kootou ni anaana kiaa nau pee ko kootou e anaana i Jesus Christ. ¹⁵ Teehea te hiahia ni ttaka ma kootou imua? A nau taku tino e lavaa te taratara peelaa maa i te saaita naa raa, kootou ni nape naa hua karamata kootou, ki mee kootou ni lavaa, no kaumai kiaa nau. ¹⁶ E aa? Kootou nei ku tautau haaeo ma nau i te saaita nei i aa nau e taratara atu te hakamaaoni?

¹⁷ Aaraa tama e ffuri ake peelaa maa laatou e oti manava iloo i kootou, tevana iaa naa hakataakoto laatou see taukalleka. Naa tama naa e fiffai koi ma ki hakakkeeina kootou iaa nau, teenaa ki oti manava koi kootou i laatou. ¹⁸ Te mee raa e taukareka maa kootou e oti manava ki mee naa vana e taukalleka. Te mee raa e taukareka inaa saaita hakkaatoa, tevana iaa see taukareka ki mee maa kootou

e mee naa vana kootou naa i aku saaita koi enoho ma kootou. ¹⁹ Aku tamalliki nei, taku manava ellee i kootou. Nau e hakallono isu pee kotetinae etaupiri ki haanau, teenaa iaa nau e mee ma ki tokonaki nau ki kootou ki sura ake te tiputipu Christ iloto naa ora kootou. ²⁰ Nau e hiihai iloo maa nau enoho ma kootou i te saaita nei, teenaa ki taratara hakaraa o i atu nau ki kootou. Nau ku see iloa maa nau ka mee peehea ki kootou.

²¹ Nau e mee ki vasiri atu nau ki kootou, naa tama e fiffai maa laatou ki tautari peenaa ki naa Loo: Kootou e illoa maaoni maa naa Loo raa etaratara maa eaa?

²² Naa Loo raa etaratara maa Abraham ni mee ana tamalliki taanata elua. Te tamariki tokotasi ni haanau mai i te ffine e heheuna poe iaa ia, aa telaa tamariki itana aavana maaoni.✧

²³ Tana tamariki i te ffine e heheuna poe raa ni haanau mai pee ko aaraa tamalliki, aa te tamariki itana aavana maaoni raa iaa, ni haanauria mai i teenaa se purepure Te Atua ni tuku maa Abraham. ²⁴ Te takarua haahine nei e takkoto pee ko naa taratara hakamaatua elua teelaa Te Atua ni tuku imua. Te ffine e mee ana tama teelaa e heheuna ma ni poe raa, teenaa ko Hagar, aa te ffine naa e takoto pee ko te taratara hakamaatua Te Atua nikaumai i aruna te Mouna Sinai. ²⁵ Hagar, te ffine e takoto pee ko te Mouna Sinai, teelaa e tuu iloto Arabia, e takoto hoki pee ko Jerusalem i te ssao nei, iaa ia ma naa tama katoo i te henua naa e heheuna ma ni poe. ²⁶ Tevana iaa, Sarah, te aavana maaoni Abraham, teenaa ko te Jerusalem teelaa

✧ 4.22 Gen 16.15; 21.2

e takoto i telani, aa te tama naa ko taatou tinna.

²⁷ Te Laupepa Tapu raa e mee maa:

“Koe te ffine e poka, koe ki hiahia!

Kappisi oo varo aa koe ku tani i too hiahia, a koe te ffine teelaa ni seai iloo kilono inaa isu te tinae!

I te aa i te ffine ni tiiake tana aavana raa ma ki hai tamalliki are

i te ffine teelaa ni seai iloo ki tiiake tana aavana.”[☆]

²⁸ Teenaa, kootou aku taaina ma aku kave nei, kootou naa ni tamalliki TeAtua, e mee pee ko Isaac, i te purepure TeAtua ni mee maa Abraham.

²⁹ I te saaita naa raa, te tama ni haanau mai pee ko aaraa tamalliki raa ni huri no mee pakavaina a ia te tama ni haanau mai iloto naa mahi TeAitu TeAtua. Te vana naa koi sura i te ssao nei.[☆] ³⁰ Tevana iaa te Laupepa Tapu raa e mee maa, “Kerekereia te ffine e heheuna poe raa ma tana tamariki; te tamariki te ffine naa ma ki seai tana tuuhana inaa tuuhana tana tamana. Naa tuuhana naa ma ki toa hakkaatoa te tamariki te ffine teelaa see heheuna ma se poe.”

[☆] ³¹ Aku taaina ma aku kave nei, taatou seai ni tamalliki te ffine e heheuna poe; taatou ni tamalliki te ffine teelaa see heheuna ma se poe.

5

Taatou e hakassaoria Christ

¹ Taatou ni hakassaoria Christ ki see hainattaa taatou te tautari ki naa Loo. Teenaa kootou ki sosorina pee ko naa tama teelaa ku oti

[☆] **4.27** Is 54.1 [☆] **4.29** Gen 21.9 [☆] **4.30** Gen 21.10

te hakassaoria. Kootou mmata ki see ffuri kootou no nnoho hoki ilaro naa Loo.

² Kootou hakannoo mai! Anau, Paul, e kauatu te taratara nei: Ki mee kootou e tiiake ma ki oo atu ni tama no haia kootou ma ki ssere, teenaa emee maa Christ ni see hai vana e taukareka ni mee ki kootou. ³ Nau ku hakaapo atu hoki te taratara nei: Ki mee setanata e tiiake ma ki oo ake ni tama no serea ia, te tama naa etau kitautari ki naa Loo raa hakkaatoa. ⁴ Naa tama i kootou teelaa e tautari ki naa Loo kittonu naa ora laatou imua TeAtua raa, naa tama naa ku oti te hakakkee soko laatou i Christ. Naa tama naa ku see takkoto ilaro te laaoi TeAtua. ⁵ Tevana iaa te mee e taaria taatou, naa tama e ttaka ma TeAitu TeAtua raa, teenaa TeAtua ma ki hakatonu naa ora taatou kittonu imua ana karamata, itaatou elotu i Christ. ⁶ Ite saaita taatou e hakapaa ki Christ raa, te mee raa ma ki see hakamaatino maa te tama raa essere aa ma te tama raa see ssere; taatou e hakatau peellaa hakkaatoa. Te mee hakamaatua raa, teenaa koinaa hakataakoto tonu taatou i Christ, teelaa e laaoi ai taatou i telaa tama.

⁷ Kootou ni meeme vane koi imua! Kootou ni puuia e ai ma ki see tautari kootou ki te hakamaaoni? Eaa? Kootou ni ppuratia peehea te tama naa? ⁸ Teenaa sei ko TeAtua, i te aa i kootou ni tama e kannaatia a Ia. ⁹ E takoto tana taratara emee peellaa, “Te tamaa iis etau te hakatipu te haraoa hakkaatoa.”[☆] ¹⁰ Nau e iloa hakaraaoi iloo i kootou, teenei e mau ai taku manava i kootou. I taatou e tautari hakapaa i Christ raa, teenaa nau e iloa maa kootou

☆ 5.9 1 Cor 5.6

ma ki see hakannoo kitelaa tama. Nau e iloa hoki maa tetama teelaa e hai makihuria aia naa manava kootou naa, niaaina maa ia setama peehea raa, tetama naa ma ki mee pakavaina TeAtua.

¹¹ Akutaaina ma akukave nei, kimee maa nau ehakaea peenaa maa naa taanata raa ki ssere naa kina laatou, ai nau e hai haaeoina ai naa Jew raa itesaaita nei? Kimee maa nau ni hakaea maaoni temee naa raa, teenaa naa Jew raa ni see lavaa are telloto maa i aa nau ehakaea ite mate Christ iaruna te kros. ¹² Nau ehiihai maa naa tama teelaa e hai makihuria laatou naa manava kootou naa ki tiiake ki ssere naa kina laatou.

¹³ Kootou, akutaaina ma akukave nei iaa, kootou ni kannaatia TeAtua ki see nnoho kootou ilaro naa Loo. Tevana iaa kootou see mee maa ikootou kuse nnoho ilaro naa Loo aa maa kootou kuffuri nomee naa vana ehakallika teelaa ettuu ai naa huru kootou. Seai. Kootou ki hakassura te manava laaoi, teenaa ki tokonaki kootou kitelaa tama. ¹⁴ Ite aa, te hakataakoto naa Loo raa hakkaatoa etakoto iloto te Loo tokotasi nei: “Manava laaoi itelaa tama, e mee ma koi-oo manava laaoi iaa koe soko kko.”[✧] ¹⁵ Tevana iaa, kimee maa kootou e sosorina pee ko naa manu vao ekaittama, e hetaa ka heheatu soko kootou raa, teenaa kootou ki roorosi hakaraa oi iloo ki see maseu kootou.

TeAitu Tapu ma te tiputipu te tama

¹⁶ Teenei e taratara atu ai nau ite mee nei: Kootou ki tautari ki naa tiputipu TeAitu Tapu, ki see haka akottia kootou naa vana naa tinotama kootou e oti manava ai. ¹⁷ Ite aa, naa tinotama

✧ 5.14 Lev 19.18

taatou e fiffai ki te tiputipu TeAitu Tapu see hiihai, aa TeAitu Tapu e hiihai ki te tiputipu naa tinotama taatou see hiihai. Naa vasi e lua nei etaukaa kilaaau, teenaa emee maa kootou seelavaa temee naavana kootou e fiffai maa kootou ki mee.☆ ¹⁸ Ki mee maa kootou e tautari ki TeAitu Tapu, teenaa emee maa kootou see takkoto i laro naa Loo.

¹⁹ Naa sosorina te tiputipu see tonu raa e mattino: Teenaa ko naa sosorina e haihuri, emee ki naa vana ekerekkere, esosorina ma ko naa poi, ²⁰ elotu ki naa aitu hakallesi, e hai ki naa pakava, e hakatauttau ka hetaa ma telaa tama, e manava haaeo i telaa tama, e haaeo, aa e manava kailallao. Naa tama naa e hakakkee no mee naa kuturana laatou soko laatou ki hakatauttau laatou ma aaraa tama. ²¹ Naa tama naa ettaka ma naa manava kaimannako, e unu sara, e taffao ka hai ki naa vana kerekkere laatou, aa e hai ki aaraa vana hoki see ttonu. Nau e hakaapo atu hoki taku taratara ni kauatu imua: Naa tama e hai ki naa tiputipu nei ma ki see ttae no nohoria laatou te Nohorana TeAtua.

²² TeAitu TeAtua raa iaa emee tetama ki manava laaoi i telaa tama, ki taka ka hiahia, ki nohonoho laaoi ma telaa tama, ki noho seemuu i ana saaita e hai haaeo ina, ki manava aroha, aa ki sosorina taukareka ki telaa tama, ki taaohi ki tana lotu i TeAtua, ²³ ki meemee hakaraaoi telaa tama, aa kilavaa te roorosi hakaraaoi ki ana sosorina. Naa Loo raa see hai taratara e ppui naa tiputipu nei. ²⁴ Naa tama e tautari ki Jesus Christ raa ku oti te tiiake laatou

☆ 5.17 Rom 7.15-23

te tiputipu naa tinotama laatou ma naa sosorina ni kaimannako ai laatou. ²⁵ Taatou ku oti te hakaoratia TeAitu Tapu, teenaa taatou ki tautari ki ana tiputipu. ²⁶ Taatou ki see ahu, aa taatou ki see haia taatou telaa tama ki loto. Taatou ki see manava haaeo i telaa tama.

6

Tokonaki ki telaa tama

¹ Aku taaina ma aku kave nei, ki mee se tama e laavea maa e mee tana sara, naa tama i kootou te laa ettaka ma TeAitu Tapu raa ki hakatonusia kootou te tama naa; tevana iaa kootou ki taratara atu hakaraaoi. Aa kootou hoki ki roorosi hakaraaoi iloo ki see usuhia kootou te tiputipu naa hoki. ² Kootou ki tokonaki ka amo hakapaa naa mmaha telaa tama, ki tautari maaoni kootou ki naa Loo Jesus Christ. ³ Ki mee ni tama e taratara maa laatou ni tama, aa maaoni iaa laatou see hai vana e taunai ai, teenaa naa tama naa e taratara kailallao ki laatou soko laatou koi. ⁴ Kootou ki hakattonu naa sosorina kootou soko kootou. Ki mee maa naa sosorina kootou e taukalleka, teenaa kootou e tau te hakatannata i naa vana kootou ni mee naa, ki see mee maa kootou e tokatokaria kootou naa sosorina aaraa tama. ⁵ I te aa, te tama koi e mee ana mmaha ki amo.

⁶ Naa tama ni too naa akonaki laatou i naa taratara TeAtua raa, laatou ki vaevae naa mee e taukalleka laatou raa ma naa tisa laatou.

⁷ Kootou see hakallesi ki kootou soko kootou; see hai tama e lavaa te hakarereesia a ia TeAtua. Se aa naa tama raa e ttori i naa verena laatou raa, teenaa laatou ma ki vasi ki naa kaikai naa laakau

laatou nittori naa. ⁸ Naa tama e ttaka koi ki haka akottia naa tiputtipu naa tino laatou e kaimannako raa, naa tama naa ma ki kkite i te tiputipu te mate. Aa naa tama e ttaka ka mee ki hiahia TeAitu Tapu raa, naa tama naa ma ki hakakiitea TeAitu Tapu i te ora e ora hakaoti. ⁹ Teenaa taatou ki see kkarote mee ki naa sosorina teelaa e taukalleka. Ki mee maa taatou see kkarote, teenaa taatou ma ki kkite i te ora e ora hakaoti i te saaita TeAtua e mmata maa e taukareka. ¹⁰ I te saaita taatou koi ora nei raa, taatou ki sosorina taukalleka ki naa tama hakkaatoa, e mua ki naa taaina ma naa kave e lotu taatou hakapaa.

Naa taratara hakaoti

¹¹ Kootou mmata i naa llasi naa inoa nei, teenaa i te nei ko nau nei e sissii atu ki taku tino rima.

¹² Naa tama teelaa e oo atu no ppuratia kootou ma ki ssere naa kina kootou raa, teenaa ko naa tama e ahu ka hakatannata i naa vana laatou e mee ki naa haitino laatou. Naa tama naa e hai naa vana laatou naa ilaatou e mattaku i te mee tokotasi; naa tama naa e mattaku maa laatou ma ki hai haaeoina naa Jew raa ki mee maa laatou e hakaeta te hakataakoto maaoni te mate Christ i aruna te kros. ¹³ Naa tama iloo teelaa kuoti tessere naa kina laatou naa see tautari hoki ki naa Loo Moses; naa tama naa e fiffai koi maa kootou kissere, teenaa ki ahu laatou maa kootou nituku ki naa vana laatou.

¹⁴ Iaa nau iaa, nau ma ki taratara hakatanata i te mate Jesus Christ, TeAriki taatou, i aruna te kros. Te nei ko te mate Christ i aruna te kros nei teelaa e mmata ai nau maa taku hiihai kite maarama nei kunaa sei iloo, aa te hiihai te maarama nei kiaa nau kunaa sei hoki imua.

¹⁵ Te meeraa see hakamaatino maa tetamaraa essere aa ma tetamaraa seessere; temee hakamaatuaraa, teenaa taatou kimee ma nitama hoou TeAtua ni penapena. ¹⁶ Naa tama e taaohi ki te tiputipu nei iloto naa ora laatou raa, nau etaku maa TeAtua kiaroha ilaatou kinnoho hakaraaoi laatou, aa ma naa tama hakkaatoa TeAtua!

¹⁷ Nau ku hakaoti atu aku taratara nei peenei: See haitama kiau no kaumai hoki ni haaeo kiaa nau, inaapona teenei ettuu itaku haitino nei e huri ake peelaa maa nau nei ko te tama e heheuna maa Jesus.

¹⁸ Akutaaina ma akukave nei, nau etaku maa TeAriki taatou, Jesus Christ, ki roorosi hakaraaoi iloo ki kootou. Amen.

Na Taratara TeAtua i naa taratara Takuu
The New Testament in the Takuu language of North
Solomons Province, Papua New Guinea
Nupela Testamen long tokples Takuu long Niugini

Copyright © 2009 Translation Committee of Takuu, Mortlock Community

Language: Takuu

Translation by: Translation Committee of Takuu, Mortlock Community

Contributor: Isles of the Sea

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2022-04-15

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 11 Nov 2022 from source files dated 7 Jun 2022

78ef068e-b7cb-5f13-bf46-55a4db12e0f1